

DONESEN PRAVILNIK O NUSPROIZVODIMA I UKIDANJU STATUSA OTPADA

UVOD

Navedenim radom autori daju prikaz najznačajnijih promjena koje donosi Pravilnik o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada koji je objavljen u Narodnim novinama, br. 117/14., a koji se primjenjuje počevši od 9. listopada 2014. godine.

Unatoč činjenici što je odredbom članka 182., stavak 2. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (N.N., br. 94/13.) koji je u primjeni od 23. srpnja 2013. godine, bila utvrđena obveza Ministarstva zaštite okoliša i prirode da u zakonskom roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja navedenog zakonskog propisa na snagu, donese sve potrebne podzakonske akte na području gospodarenja otpadom, ono je tek 1. listopada 2014. godine donijelo Pravilnik o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Donošenje navedenog Pravilnika bilo je nužno kako bi se omogućila provedba Zakona o održivom gospodarenju otpadom u praksi, i to s obzirom da su Pravilnikom o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada propisani kriteriji za određivanje nusproizvoda i ukidanje statusa otpada, čime se dodatno razrađuje navedeni Zakon kojim se po prvi puta uvodi institut "nusproizvoda" i "ukidanja statusa otpada".

Stoga je na navedeni način ostvaren osnovni cilj Zakona koji se sastoji u objedinjavanju svih

postupaka, i to od podnošenja zahtjeva za upis u odgovarajuće očevidnike do njihovog izdavanja neovisno o tome koje ih je nadležno tijelo izdalo. Također je posebno važno istaknuti da je navedenim Pravilnikom po prvi puta omogućeno da otpad - nakon što je oporabljen, odnosno recikliran i udovoljava uvjetima - postane proizvod. Međutim, prijašnji Zakon o otpadu to nije omogućavao, jer su se do sada neke kategorije koje nastaju kao nusproizvod tehnološkog procesa zakonski smatrale isključivo otpadom, iako su ujedno predstavljale i vrijednu sirovinu.

NADLEŽNOST

Pravilnikom o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada propisan je sam sadržaj zahtjeva za upis u Očevidnik za ukidanje statusa otpada i Očevidnik nusproizvoda, posebni kriteriji za ukidanje statusa otpada, uključujući granične vrijednosti onečišćujućih tvari i štetan utjecaj tvari ili predmeta na okoliš, posebni kriteriji za određivanje nusproizvoda, sadržaj potvrda o upisu u Očevidnik za ukidanje statusa otpada i Očevidnik nusproizvoda, sadržaj i način vođenja Očevidnika za ukidanje statusa otpada i Očevidnika nusproizvoda te način i uvjeti provedbe propisa Europske unije kojima se utvrđuju kriteriji za ukidanje statusa pojedine vrste otpada.

Pravilnik sadrži devet dodataka koji su njegov sastavni dio, a koji među ostalim sadrže brojne obrasce koji olakšavaju korisnicima podnošenje zahtjeva, izdavanje potvrda, odnosno izdavanje izvješća nadležnim tijelima za gospodarenje otpadom, a to su:

- Zahtjev za upis u Očevidnik nusproizvoda – Dodatak I
- Potvrda o upisu u Očevidnik nusproizvoda – Dodatak II
- Zahtjev za upis u Očevidnik za ukidanje statusa otpada – Dodatak III
- Potvrda o upisu u Očevidnik za ukidanje statusa otpada – Dodatak IV
- Posebni kriteriji za ukidanje statusa otpada – Dodatak V
- Izjava o sukladnosti – Dodatak VI
- Očevidnik nusproizvoda – Dodatak VII
- Izvješće o nusproizvodima – Dodatak VIII
- Izvješće o ukidanju statusa otpada – Dodatak IX.

PRIMJENA PRAVNE STEČEVINE EUROPSKE UNIJE

Također je Pravilnikom o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada uspostavljen pravni okvir za primjenu i provedbu sljedećih uredbi Europske unije, i to:

- Uredba Vijeća (EU), br. 333/2011 od 31. ožujka 2011. o uspostavi kriterija za određivanje trenutka kada određene vrste otpadnog metala prestaju biti otpad u skladu s Direktivom 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 94, 8. 4. 2011.),
- Uredba Komisije (EU), br. 1179/2012 od 10. prosinca 2012. o kriterijima za utvrđivanje kada stakleni krš prestaje biti otpad na temelju Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 337, 11. 12. 2012.),
- Uredba Komisije (EU), br. 715/2013 od 25. srpnja 2013. o utvrđivanju kriterija na temelju kojih se određuje kada bakreni otpad prestaje biti otpad u skladu s Direktivom 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 201, 26. 7. 2013.).

OSNOVNI POJMOVI

U skladu s odredbom članka 3. Pravilnika navedeni pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *anaerobni digestat* je organsko gnojivo i poboljšivač tla, proizveden anaerobnom digestijom otpada i koji udovoljava uvjetima iz Dodatka V. dijela 2. ovoga Pravilnika;
2. *anaerobna digestija* je tehnološki proces gospodarenja otpadom kojim se, pomoću mikroorganizama, u anaerobnim uvjetima, u bioplinskom reaktoru, obrađuje i stabilizira biološki razgradivi otpad uz stvaranje bioplina;
3. *biogorivo za prijevoz* je biogorivo na način određen posebnim propisom koji uređuje biogoriva za prijevoz;
4. *čvrsto biogorivo* je gorivo od celuloznih materijala i biomase proizvedeno od otpada iz Dodatka V. dijela 5. ovoga Pravilnika;
5. *građevni proizvod* je građevni proizvod na način određen posebnim propisom koji uređuje građevne proizvode;
6. *hidrauličko vrijeme zadržavanja* (vrijeme hidraulične retencije) je prosječni vremenski interval zadržavanja biološki razgradivog otpada u anaerobnoj obradi u bioplinskom postrojenju;
7. *kompost* je organsko gnojivo i poboljšivač tla koji udovoljava uvjetima za određenu namjenu iz dijela 1. Dodatka V. ovoga Pravilnika i koji je proizveden kompostiranjem otpada iz Dodatka V. dijela 1. ovoga Pravilnika;
8. *kompostiranje* je tehnološki proces gospodarenja otpadom kojim se, pomoću mikroorganizama, u aerobnim uvjetima, obrađuje i stabilizira biološki razgradivi otpad uz razvoj topline. Biološka razgradnja otpada kojom se ne upravlja (npr. truljenje biološki razgradivog otpada) ne smatra se kompostiranjem;
9. *Ministarstvo* je ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša;
10. *nusproizvod* je proizvodni ostatak za koji je utvrđeno ispunjavanje uvjeta propisanih Zakonom i ovim Pravilnikom i koji je

upisan u očevidnik nusproizvoda, osim tvari određenih člankom 3., stavkom 2., točkama 1., 2., i 3. Zakona o održivom gospodarenju otpadom;

11. *PAU* su policiklički aromatski ugljikovodici na način određen posebnim propisom koji uređuje zaštitu zraka;
12. *PCB* su PCB na način definiran posebnim propisom koji uređuje gospodarenje polikloriranim bifenilima i polikloriranim terfenilima;
13. *proizvod* je tvar ili predmet svrhovito napravljen ili izrađen u proizvodnom postupku zbog naknadne uporabe ili prodaje;
14. *proizvodni ostatak* je tvar ili predmet nastala u proizvodnom postupku koja se ne smatra proizvodom već nusproizvodom ili otpadom;
15. *proizvodni postupak* je svaki postupak koji stvara jedan ili više proizvoda i koji može stvarati jedan ili više proizvodnih ostataka, osim postupka gospodarenja otpadom i postupka obrade otpadne vode;
16. *specifikacija* je dokument koji određuje svojstva ili zahtjeve kojima udovoljava tvar ili predmet koji se smatra prikladnim za uporabu u određenu svrhu;
17. *šarža* je određena količina otpada odvojena od ostalog otpada koja se obrađuje postupkom uporabe. U slučaju kontinuiranog postupka uporabe šaržom se smatra količina koja se uporabi u jednom danu;
18. *uobičajeni industrijski postupak* je industrijski postupak čija je svrha proizvodnja proizvoda (npr. filtracija, pranje, sušenje, miješanje s drugim materijalom, kontrola kvalitete proizvoda itd.) koji poduzima proizvođač proizvoda i koji nije postupak uporabe otpada;
19. *Zakon* je Zakon o održivom gospodarenju otpadom.

ODREĐIVANJE STATUSA NUSPROIZVODA

Kako bi se odredio status nusproizvoda, odredbom članka 4. Pravilnika propisani su po-

sebni kriteriji za određivanje statusa nusproizvoda, a to su da:

1. postoji ugovor o prodaji tvari ili predmeta, za koju se traži upis u Očevidnik nusproizvoda, između posjednika te tvari ili predmeta i budućeg korisnika te tvari ili predmeta,
2. posebnim propisom nije zabranjena uporaba te tvari ili predmeta,
3. tvar ili predmet za koju se traži upis u Očevidnik nusproizvoda udovoljava specifikaciji budućeg korisnika tvari ili predmeta za koju se traži upis u Očevidnik nusproizvoda.

Zahtjev za upis i potvrda o upisu u Očevidnik nusproizvoda

Zahtjev za upis u Očevidnik nusproizvoda podnosi se za svaki pojedini nusproizvod na obrascu iz Dodatka I. Pravilnika uz koji se prilaže:

- preslika ugovora između posjednika tvari ili predmeta za koju se traži upis u Očevidnik nusproizvoda i budućeg korisnika te tvari ili predmeta,
- specifikacija budućeg korisnika tvari ili predmeta za koju se traži upis u Očevidnik nusproizvoda,
- dokaz da tvar ili predmet za koju se traži upis u Očevidnik nusproizvoda udovoljava priloženoj specifikaciji.

Za razliku od navedenog zahtjeva, potvrda o upisu u Očevidnik nusproizvoda izdaje se na obrascu iz Dodatka II. Pravilnika i smatra se dokazom da određeni proizvodni ostatak nije otpad, time da potvrdu Ministarstvo zaštite okoliša i prirode dostavlja Agenciji za zaštitu okoliša.

Međutim, osoba upisana u Očevidnik nusproizvoda dužna je obavijestiti Ministarstvo zaštite okoliša i prirode o svakoj promjeni podataka na temelju kojih je upisana u Očevidnik nusproizvoda u roku od 30 dana od dana kad je promjena nastupila. Također, osoba upisana u Očevidnik nusproizvoda dužna je do 1. ožujka tekuće kalendarske godine za prethodnu kalendarsku godinu dostaviti Izvješće o nusproizvodima iz Dodatka VIII. Pravilnika Agenciji za zaštitu okoliša u pisanom ili elektroničkom obliku.

KRITERIJI ZA UKIDANJE STATUSA OTPADA

Posebni kriteriji za ukidanje statusa otpada propisani su Dodatkom V. dijelom 1., 2., 3., 4., 5. i 6. Pravilnika u slučaju kada se ukida status otpada za tvar ili predmet propisanu navedenim Dodatkom, odnosno Dodatkom V. dijelom 7. Pravilnika u slučaju kada se ukida status otpada za tvar ili predmet koji će se upotrebljavati u istu svrhu za koju je tvar ili predmet, koji ima status otpada, prvobitno bio proizveden ili napravljen. Svaka pošiljka otpada kojem se ukida status otpada mora biti popraćena Izjavom o sukladnosti na obrascu iz Dodatka VI. Pravilnika, izdanom od osobe koja obavlja odgovarajući postupak uporabe, odnosno uvoznika u slučaju isporuke u Republiku Hrvatsku.

Međutim, osoba koja obavlja postupak uporabe dužna je koristiti se sustavom upravljanja koji mora uključivati provjere, evidenciju i odgovarajuću dokumentaciju u pisanom, odnosno elektroničkom obliku za svaku pojedinu zaprimljenu pošiljku otpada i šaržu što uključuje:

- vizualnu provjeru pošiljke otpada i podataka navedenih u pripadajućem Pratećem listu,
- evidenciju o provjeri ulazne pošiljke otpada i prateće dokumentacije koja sadrži sljedeće: datum, broj Pratećeg lista i ime i prezime osobe koja je obavila nadzor,
- evidenciju o provjeri uporabe koja sadrži sljedeće: poveznicu pojedinog Pratećeg lista i odgovarajućeg broja šarže otpada, datum formiranja šarže te datume s odgovarajućim postupcima mjerenja i postupanja sa šaržom u skladu s Dodatkom V. Pravilnika,
- evidenciju o provjeri šarže, koja je prošla postupak uporabe, koja sadrži zapise o poduzetim postupcima provjere ispunjavanja propisanih uvjeta, odgovarajuće norme odnosno specifikacije za pojedinu šaržu kao i rezultate odgovarajućih ispitivanja koja obavlja ovlaštenu laboratorij na godišnjoj razini u skladu s Dodatkom V. Pravilnika.

Sukladnost sustava upravljanja dokazuje se potvrdom koja vrijedi najdulje tri godine i koju je izdala osoba akreditirana za ocjenu sukladnosti u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 765/2008 od 9. srpnja 2008. godine kojom se utvrđuju zahtjevi za akreditaciju i nadzor nad tržištem koji se odnose na stavljanje na tržište proizvoda te kojom se povlači Uredba (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13. 8. 2008.) ili osoba koja je u skladu s posebnim propisom koji uređuje zaštitu okoliša ovlaštena za obavljanje stručnih poslova za potrebe sustava upravljanja okolišem i neovisno ocjenjivanje.

Zahtjev za upis i potvrda o upisu u Očevidnik za ukidanje statusa otpada

Zahtjev za upis u Očevidnik za ukidanje statusa otpada podnosi se za određeni proizvod koji nastaje uporabom na obrascu iz Dodatka III. Pravilnika kojem se prilaže:

- akt kojim se dopušta obavljanje odgovarajuće djelatnosti u skladu s Dodatkom V. Pravilnika,
- potvrda o sukladnosti sustava upravljanja iz članka 6., stavka 3. Pravilnika.

Iznimno, zahtjevu za ukidanje statusa otpada za otpad na kojeg se primjenjuju posebni kriteriji propisani odgovarajućom Uredbom Europske unije prilaže se:

- dozvola za gospodarenje otpadom za djelatnost uporabe odgovarajućeg otpada,
- potvrda o sukladnosti sustava upravljanja u skladu sa zahtjevom odgovarajuće Uredbe Europske komisije, odnosno Europskog Vijeća.

Navedena Potvrda o upisu u Očevidnik za ukidanje statusa otpada izdaje se na obrascu iz Dodatka IV. Pravilnika koju Ministarstvo dostavlja Agenciji za zaštitu okoliša.

Međutim, osoba upisana u Očevidnik za ukidanje statusa otpada dužna je do 1. ožujka tekuće kalendarske godine za prethodnu kalendarsku godinu dostaviti Izvješće o ukidanju statusa otpada iz Dodatka IX. Pravilnika Agenciji za zaštitu okoliša u pisanom ili elektroničkom obliku

ako nije drugačije propisano posebnim propisom koji uređuje Registar onečišćavanja okoliša.

Sadržaj Očevidnika nusproizvoda i Očevidnika za ukidanje statusa otpada

Odredbom članka 8. Pravilnika propisana je obveza vođenja Očevidnika nusproizvoda i Očevidni-

ka za ukidanje statusa otpada, i to na elektroničkom obrascu propisanom Dodatkom VII. Pravilnika.

Napomena: Izgled svih propisanih obrazaca u skladu s odredbama Pravilnika o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada dostupan je na ovom linku: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/433183.pdf>

Alan Vajda, mag. iur., Zagreb

*mr. sc. Indira Aurer Jezerčić, dipl. ing. kem. teh.
ZIRS d.o.o., Zagreb*

DODATAK I.

ZAHTEJ ZA UPIS U OČEVIDNIK NUSPROIZVODA	
<i>državni biljeg</i>	<i>službeni štampić</i>
PODNOŠITELJ ZAHTEJA	
TVRTKA	
SKRAĆENA TVRTKA	
MBO/MBS	OIB Obrtnica br.
SJEDIŠTE	
ULICA i BROJ	
MJESTO	POŠTANSKI BROJ
ORGANIZACIJSKA JEDINICA GDJE SE PROIZVODI NUSPROIZVOD	
ORG. JEDINICA	
ULICA i BROJ	
MJESTO	POŠTANSKI BROJ
NUSPROIZVOD	
KRATKI OPIS NUSPROIZVODA	
POSTUPAK U KOJEM NASTAJE NUSPROIZVOD	
NAMJENA NUSPROIZVODA	
Kratko navesti na koji je način osigurano ispunjavanje sljedećih uvjeta:	
a) osigurana je daljnja uporaba stvari ili predmeta (budućeg nusproizvoda)	
b) tvar ili predmet se može upotrijebiti izravno bez dodatne obrade, osim uobičajenim industrijskim postupcima	
c) daljnja uporaba stvari ili predmeta je dopuštena, odnosno tvar ili predmet ispunjava sve relevantne zahtjeve u pogledu proizvoda, zaštite okoliša i zdravlja ljudi za tu konkretnu uporabu i neće dovesti do značajnih štetnih učinaka na okoliš ili zdravlje ljudi	
<i>Odgovorna osoba podnosioca zahtjeva:</i>	
U _____	Ime i prezime:
<i>mjesto datum</i>	
M.P.	<i>potpis</i>

Prilozi:

DODATAK II.

POTVRDA O UPISU U OČEVIDNIK NUSPROIZVODA

Temeljem članka 14. stavka 2. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (»Narodne novine«, broj 94/13) Ministarstvo zaštite okoliša i prirode izdaje

POTVRDU O UPISU U OČEVIDNIK NUSPROIZVODA

NAZIV TVRTKE:

MBO/OIB:

MJESTO SJEDIŠTA:

ULICA I KUĆNI BROJ:

DATUM UPISA:

BROJ NUSPROIZVODA:

NUS -

NAZIV NUSPROIZVODA:

PROIZVODAČ NUSPROIZVODA:

ORGANIZACIJSKA JEDINICA:

MJESTO PROIZVODNJE:

ULICA I KUĆNI BROJ:

Potpis

DODATAK VII.

OČEVIDNIK NUSPROIZVODA

BROJ NUSPROIZVODA	NUS-
DATUM UPISA	

UPISANA OSOBA

TVRTKA	
SKRAĆENA TVRTKA	
MBO/MBS	
OIB	
BR. OBRTNICE	

SJEDIŠTE

ULICA i BROJ	
MJESTO	
POŠTANSKI BROJ	

RADNA JEDNICA GDJE SE PROIZVODI NUSPROIZVOD

NAZIV RADNE JEDINICE	
ULICA i BROJ	
MJESTO	
POŠTANSKI BROJ	

NUSPROIZVOD

NUSPROIZVOD	
POSTUPAK U KOJEM NASTAJE	
NAMJENA	
KORISNICI NUSPROIZVODA/DATUM UGOVORA	

EVIDENCIJA PROMJENE PODATAKA

KLASA	URBROJ	DATUM	SLUŽBENIK

BILJEŠKA

--

OČEVIDNIK UKIDANJA STATUSA OTPADA

BROJ PROIZVODA	USO-
DATUM UPISA	

UPISANA OSOBA

TVRTKA	
SKRAĆENA TVRTKA	
MBO/MBS	
OIB	
BR. OBRTNICE	

SJEDIŠTE

ULICA i BROJ	
MJESTO	
POŠTANSKI BROJ	

OPORABA OTPADA

NAZIV RADNE JEDINICE	
ULICA i BROJ	
MJESTO	
POŠTANSKI BROJ	
KLASA DOZVOLE	
DATUM IZDAVANJA	
TIJELO	
VRSTE OTPADA KOJE ULAZE U OPORABU	

PROIZVOD

VRSTA PROIZVODA	
NAZIV PROIZVODA	

EVIDENCIJA PROMJENE PODATAKA

KLASA	URBROJ	DATUM	SLUŽBENIK

BILJEŠKA

--

